

Виконавчого кодексу дозволило б зосередити всі норми, що регулюють відносини з виконання постанов у сфері цивільної юрисдикції без участі суду, в єдиному джерелі, що сприятиме запобіганню дублювання та зняттю протиріч у законодавстві. Однак це не повинно призвести до виключення відповідних розділів з ЦПК України, оскільки порядок судочинства, включаючи реагування суду на питання виконання судових постанов, належить до сфери регулювання ЦПК України.

Список використаних джерел

1. Юков, М. К. Теоретические проблемы системы гражданского процессуального права : автореф. дисс. на соискание ученой степени доктора юрид. наук : спец. 12.00.03 «Гражданское право ; семейное право; гражданский процесс; международное частное право» / М. К. Юков. — Свердловск, 1982. — 39 с.
2. Тertiшніков, В. І. Цивільний процес України : навч.-практ. посіб. / В. І. Тertiшніков. — Х. : Видавець Вапнярчук Н. М., 2010. — 320 с.
3. Про державну виконавчу службу : Закон України від 24.03.1996 р. № 202/98-ВР [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/202/98-вр>.
4. Про виконавче провадження : Закон України від 24.04.1999 р. № 606-XIV, у ред. Закону від 04.11.2010 р. № 2677-VI [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Законодавство України. — <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/606>.
5. Жилин, Г. А. Правосудие по гражданским делам: актуальные вопросы : монограф. / Г. А. Жилин. — М. : Проспект, 2010. — 576 с.
6. Гражданский процесс : учебник / [под ред. В. В. Яркова]. — Изд. третье, перераб. и доп. — М. : БЕК, 2000. — 426 с.
7. Рассахатская, Н. А. Пределы гражданской процессуальной формы / Н. А. Рассахатская // Правоведение. — 1996. — № 3. — С. 137-144.
8. Мотовиловкер, Е. Я. Гражданский процесс и исполнительное производство / Е. Я. Мотовиловкер, М. Г. Баумова // Проблемы совершенствования правосудия по гражданским делам : сб. научн. тр. / под ред. В. В. Бутнева. — Ярославль : ЯрГУ, 1991. — С. 86-96.
9. Зайцев, И. М. Процессуальные функции гражданского судопроизводства / И. М. Зайцев. — Саратов : Изд-во Саратов. ун-та, 1990. — 138 с.

Глава 4 Процесуальна форма виконання рішень судів та інших органів

Гусаров Костянтин Володимирович

доктор юридичних наук, доцент,
професор кафедри цивільного процесу
Національного університету «Юридична академія
України імені Ярослава Мудрого» (м. Харків)

ОКРЕМІ ПРОБЛЕМИ ВСТАНОВЛЕННЯ ТИМЧАСОВОГО ОБМЕЖЕННЯ У ПРАВІ ВИЇЗДУ БОРЖНИКА ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ

Пункт 18 ч. 3 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження» до прав державного виконавця відносить можливість звернення до суду за встановленням тимчасового обмеження у праві виїзду боржника-фізичної особи або керівника боржника-юридичної особи за межі України (у разі ухилення боржника від виконання зобов'язань, покладених на нього рішенням) до виконанням зобов'язань, встановлених актом правосуддя. Запровадження такої форми «забезпечення» виконання судового рішення викликало інтерес на сторінках юридичної літератури, перш за все, враховуючи процесуально-правову характеристику вказаного заходу.

О. Антоноук характеризує тимчасову відмову людині у виїзді за кордон як засіб відновлення стабільності у банківській системі [1, с. 50-52]. М. Войтович вважає вказаний засіб забезпеченням позову

лише за умов наявності матеріальних та процесуальних підстав [2, с. 11, 18].

На нашу думку, вирішення питання про тимчасове обмеження права виїзду за межі України не слід розглядати як засіб забезпечення позову, оскільки така процедура не передбачена місцем ст.ст. 151–155 ЦПК України, котрі регламентують питання забезпечення позову та особливості виконання відповідної судової справи. Поряд з цим недоцільність визнання засобом забезпечення позову позитивне вирішення про тимчасове обмеження у праві виїзду за межі України підтверджується також місцем правових норм про вказану процесуальну дію у національних нормативних актах. Так, можливість обмеження у зазначеному праві передбачена не лише вказаною на початку цієї роботи нормою Закону України «Про виконавче провадження», але і ст. 377¹ ЦПК України, що міститься у Розділі VI ЦПК України «Процесуальні питання, пов'язані з виконанням судових рішень у цивільних справах та рішень інших органів (посадових осіб)».

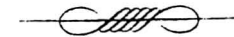
Слід звернути увагу і на відсутність на законодавчому рівні встановлення терміну «ухилення» боржника від виконання зобов'язань, що встановлений п. 18 ч. 3 ст. 11 Закону України «Про виконавче провадження». З цього приводу А. Євстигнєєв, наприклад, справедливо зазначає про необхідність конкретизації «... ухилення боржника від виконання покладених на нього рішень обов'язків». Зказаний автор не вважає безумовною підставою для задоволення подання державного виконавця підтверджений органом державної виконавчої служби факт невиконання боржником судового рішення у встановлений термін, передбачений для його добровільного виконання, та дані Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців стосовно прізвища, ім'я та по батькові боржника [3, с. 23].

Вважаємо за доцільне звернути увагу і на відсутність належного механізму скасування обмеження у праві виїзду боржника-фізичної особи або керівника боржника-юридичної особи за межі України. У разі виконання боржником судового рішення за встановленою процедурою виконання виконавця негально (як і розглядається в Україні) звернуться до суду із заявою (поданням) про скасування вказаних заходів. А встановлена ст. 377¹ ЦПК України процедура розгляду зазначеного подання за участю державного виконавця без виклику чи повідомлення сторін та інших заінтересованих осіб

робить неможливим належне інформування заінтересованих осіб про встановлення обмеження у реалізації ними вказаних прав.

Список використаних джерел

1. Антонюк, О. І. Тимчасова відмова людині у виїзді за кордон як засіб відновлення стабільності у банківській системі / О. І. Антонюк // Господарсько-правове, цивільно-правове та фінансово-правове забезпечення розвитку сучасної економіки України : зб. доп. та тез повід. уч-ків цивільно-правової секції всеукраїн. наук.-практ. конф. (м. Донецьк, 27 листопада 2009 р.). — Донецьк, 2009. — С. 50–52.
2. Войтович, Н. Невыездные должники / Н. Войтович // Юридическая практика. — 2011. — № 51. — 20 декабря. — С. 11, 18.
3. Евстигнеев, А. О. О запрете выезда за рубеж / А. О. Евстигнеев // Юридическая практика. — 2011. — № 27. — 5 июля. — С. 23.

Антонюк Олена Ігорівна

кандидат юридичних наук, доцент,
доцент кафедри цивільного права і процесу
Донецького національного університету

ТИМЧАСОВЕ ОБМЕЖЕННЯ ПРАВА ВИЇЗДУ ЗА МЕЖІ УКРАЇНИ ЯК ЗАСІБ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВИКОНАННЯ РІШЕННЯ СУДУ

Відповідно до ст. 2 Протоколу № 4 до Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод кожен, хто законно перебуває на території будь-якої держави, має право вільно пересуватися і вільно вибирати місце проживання в межах цієї території. На здійснення цих прав не можуть бути встановлені жодні обмеження, крім тих, що передбачені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної чи громадської безпеки, для підтримання публічного порядку, запобігання злочину, для захисту здоров'я чи моралі або з метою захисту прав і свобод інших осіб. Згідно зі ст. 33 Конституції України кожному, хто на законних